

[Steenholdt]

af beløbet blev stillet til rådighed for Grønlands hjemmestyre. Hvordan Grønlands andel af disse penge skulle bruges og forvaltes, er en detalje, som kan diskuteres.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg vil gerne medgive den sidste ordfører, at det, jeg sagde, måske lød lidt hårdt, og jeg vil da gerne slå fast, at min bemærkning om de 2 mia kr. ikke skulle forstås på den måde, at vi i CD ærgrer os over, at vi skal betale det nu – slet ikke. Vi vil gerne medvirke til at betale boliger, hospitaler, forskning osv., men vi mener ikke, det er en statsopgave at drive virksomhed med f.eks. marcipanbrød og gå ind i det private erhvervsliv.

Preben Lange (S):

For at folketingets partier kan forstå Grønlands interesse i det foreslåede salg af statsaktierne i Kryolitselskabet, skal jeg erindre tinget om, at selskabets formue er blevet grundlagt i Grønland gennem en mere end 100-årig udnyttelse af den grønlandske undergrund. Derfor er det vel ret beset ikke så underligt, at vi er levende interesserede i, hvordan regeringen agter at disponere over de midler, som vort land har skabt grundlaget for.

I disse mange år har staten haft indtægter fra selskabet i form af aktieudbytte. Det er nok ikke for meget sagt, at disse indtægter indtil begyndelsen af 1950'erne betalte Danmarks udgifter til Grønland, og at kryolittens betydning under anden verdenskrig var en væsentligt medvirkende årsag til, at Danmark og Grønland kunne forenes igen efter krigen.

Der er med andre ord også megen grønlandsk-dansk historie knyttet til Kryolitselskabet.

Nu står vi så over for afslutningen af min-veirksomheden i Ivigtut og må konstatere, at regeringen agter at benytte lejligheden til at sælge sine aktier i selskabet. Efter vores opfattelse kan dette kun være af ideologiske årsager, og det vil vi ikke blande os i, selv om vi i dette spørgsmål er enige med socialdemokratiet.

Alle er enige i, at den danske stat, det danske samfund, i disse år har en levende og naturlig interesse i at få sin del af udbyttet

fra udnyttelsen af den danske undergrund i Nordsøen. Ikke blot skabes der større og større forsyningsikkerhed, men det hjælper også på landets økonomi og giver inspiration til at fortsætte eftersøgningen. Kan man så fortænke Grønlands hjemmestyre eller det grønlandske samfund i at have nøjagtig samme interesse, når det gælder udnyttelsen af den grønlandske undergrund? Selvfølgelig ikke, og derfor finder vi det naturligt og berettiget, at Grønland får en rimelig betaling for at have leveret en mængde malm, som skabte grundlaget for den formue, som man nu vil høste gevinsten af.

Vi finder det endnu meget mere berettiget, når man tager i betragtning, at man fra dansk side anser det for naturligt, at Danmark får mindst halvdelen af det provenu, som opstår ved udvinding af mineraler og råstoffer i Grønland. Jeg tænker her på det indtægtsfordelingsprincip, som er fastsat i den nugældende minelov for Grønland, og som betyder, at staten forlods skal have dækket samtlige sine udgifter vedrørende Grønland, før man efter nærmere aftale kan fordele et eventuelt overskydende beløb.

Dette princip skaber i øvrigt ikke det helt store incitament for Grønland til yderligere udvinding af råstoffer i Grønland med de miljømæssige og andre konsekvenser, det har for vor sårbare natur. At foreslå 50 mill. kr. til Grønland ud af en gevinst på 800-900 mill. kr. vil jeg derfor betegne som en direkte hån mod Grønland. Regeringen er ikke ukendt med, at vi i Grønland har denne holdning, og derfor må jeg egentlig betragte de 50 mill. kr. som en taktisk gestus over for det radikale venstre, som dog hidtil har vist en vis forståelse for Grønland.

Hvis der skal være rimelighed over for Grønland, må vi tale om ganske andre størrelser, eventuelt andre økonomiske modeller, som kan imødekomme Grønlands berettigede krav på sin andel af det provenu, Grønlands undergrund har skabt. Vi har ikke dermed i tankerne at lade et sådant uventet stort beløb indgå i den almindelige drift, men er indstillet på at finde en fornuftig anvendelse, som efter aftale mellem parterne vil kunne komme både Grønland og Danmark til gode.

Som det er parterne bekendt, har vi i Grønland en plan om en økonomisk og forsyningsmæssigt nødvendig energioplægning